

EOSC Association 6th General Assembly 22. – 23. 5. 2023, Brusel, Belgie

Účastník:

Eva Hnátková, NCIP VaVal - PA3 garant, Oddělení pro strategii a rozvoj

30.06.2023

1. Účel cesty (*stručná charakteristika a bližší údaje o navštívené akci (pořadatel, místo konání apod.), naše participace v ní (aktivní/pasivní/jiná), předmět a rozvrh jednání + jednající strany, vztah ke konkrétnímu úkolu PHÚ, očekávaný cíl cesty apod.*)

Ve dnech 22.-23. května 2023 se v Bruselu konalo 6. valné shromáždění Asociace EOSC. NTK je členem Asociace EOSC a Eva Hnátková delegátkou za NTK.

Valné shromáždění zahrnuje zástupce členů a pozorovatelů EOSC Asociace z řad organizací provádějících výzkum, poskytovatelů finančních podpory a poskytovatelů služeb, pověřených organizací (členských a přidružených států) a dalších organizací.

2. Časový průběh cesty (*datum odjezdu/příjezdu z/do ČR, použité dopravní prostředky, jednání od-do, konference od-do apod., případné potíže během cesty aj.*)

Valné shromáždění probíhalo v Bruselu ve dnech:

- 22. 5. 2023, 13:30 – 17:30
- 23. 5. 2023, 09:00 – 13:00

3. Průběh navštívené akce/jednání (*stručný průběh akce/akcí, které zaměstnanec osobně navštívil, důležité přednesené příspěvky, průběh jednání, projednávané otázky, diskuse, závěry z jednání apod., důležité nabyté poznatky, doplňující fotografie atd.*)

Hlavní body jednání

- Přijetí nových členů a pozorovatelů sdružení, včetně krátké prezentace nových organizací (rozhodnutí / otevřené hlasování)
- Představení průběžné zpráva předsedy a generálního tajemníka
- Účetní uzávěrka za rok 2022 a udělení souhlasu s výkonem představenstva
- Posouzení a schválení modelu členských příspěvků - model zůstává stejný
- Informace k návrh organizačního řádu / stanov a další kroky
- Aktuální informace o SRIA 1.2 a MAR 2025 - 2027 (informace)
- Budoucnost EOSC / panelová diskuse: i) strategické aspekty EOSC a asociace EOSC, ii) začlenění EOSC v jednotlivých zemích a iii) řešení finanční udržitelnosti EOSC.
- Diskuse u kulatých stolů a shrnutí závěrů

Delegáti zastupující 251 členských a pozorovatelských organizací asociace EOSC-A se sešli na dvoudenním osobním zasedání, kde živě diskutovali jak o vývoji asociace EOSC-A jako organizace, tak o strategických, politických a technických otázkách, které jsou jádrem široké iniciativy na rozvoj a zavedení EOSC. Materiály pro jednání a hlasování jsou dostupné pouze pro členy nebo pozorovatele EOSC-A.

4. Závěry/shrnutí (*stručné zhodnocení přínosu cesty pro zaměstnance, pro NTK resp. pro splnění konkrétního úkolu z PHÚ, míra splnění očekávaného účelu cesty, závěry/závazky/náměty vyplývající pro NTK z této cesty*)

- Valné shromáždění schválilo 3 nové členy a 4 pozorovatele Asociace EOSC.
- Schválilo se pokračování ve stávajícím modelu členských příspěvků tj. 10 000 EUR za člena a 2 000 EUR za pozorovatele. Tématem výše a mechanismu příspěvků se bude představenstvo EOSC asociace dále zabývat, vyhodnotí diskusi na toto téma a podá zprávu o svých závěrech.
- Byla představena příprava a proces schvalování vnitřního jednacího řádu asociace EOSC (tzv. Bylaws). Členové a pozorovatelé byli vyzváni, aby tento dokument revidovali a poskytli

podněty/zpětnou vazbu. Očekává se, že konečná verze vnitřního jednacího řádu bude schválena na příštím valném shromáždění na podzim 2023.

- Byl představen návrh na Víceletý plán na 2025-2027 (tzv. MAR Multi Annual Roadmap) a další kroky v jeho vývoji, včetně formování témat výzev pro příští pracovní program Horizont Evropa. Členové a pozorovatelé asociace jsou vyzváni k účasti v procesu vývoje Víceletého plánu.
- V diskusi u kulatých stolů si delegáti v rámci osmi témat mohli vyměnit názory a pohledy a navrhnout další postup. Témata zahrnovala "vizi a role EOSC", strategie zapojení, příslušné politiky a strategické iniciativy a řadu témat týkajících se cesty k technické realizaci a provozu fungujícího EOSC. Více k diskutovaným tématům pro společné řešení problémů je v [zápise](#). Shrnuté informace budou sloužit do příštích let vývoje a zavádění EOSC.
- Součástí jednání bylo představení EOSC, které může sloužit při komunikaci o EOSC. Shrnutí prezentace je v [Příloze 1](#). Vzhledem k tomu, že se systém EOSC vyvíjí, bude prezentace v případě potřeby aktualizována a nová verze bude zpřístupněna na internetových stránkách eosc.eu.
- Kanály pro zapojení do EOSC za ČR: Petra Nichtburgerová (MŠMT) - členka Řídícího výboru EOSC; Eva Hnátková (NTK) - členka Expertní skupiny EK pro vědecké informace; pověřená organizace v Asociaci EOSC: CESNET; další členové Asociace EOSC: NTK, MUNI, VŠB, ELI ERIC; pozorovatelé Asociace EOSC: Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR; sekretariát EOSC a jeho pracovní skupiny; a další.

5. Dokumentace *(výčet důležitých (konferenčních) materiálů, příloh apod., místo jejich fyzického uložení, linky na prezentace, konferenční materiály apod. na webu)*

Zápis, program a klíčová témata z valného shromáždění jsou dostupné na webových stránkách Asociace EOSC: <https://eosc.eu/general-assembly-meetings>

6. Anotace ZC *(stručná charakteristika cesty, zejména jejího účelu, průběhu a přínosu pro NTK – v rozsahu max. 1 000 znaků – pro roční rozbor)*

Účast na Valném shromáždění Asociace EOSC přináší NTK možnost projednávání a hlasování v klíčových oblastech EOSC a zapojení do diskuzí o budoucím vývoji Asociace EOSC, a také členství v pracovních skupinách nebo účast na různých workshopech a seminářích k danému tématu. Svým hlasem a zapojením do diskuse můžeme v jisté míře ovlivňovat jednak vývoj EOSC na evropské úrovni, který je přínosný pro nás a také prostředí a činnost zainteresovaných stran v ČR. Hlavním přínosem pro NTK je dostupnost aktuálních informací o dění v mezinárodním prostředí EOSC a Open Science, které může následně přenášet do českého prostředí.

PŘÍLOHA 1

Shrnutí prezentace k EOSC

Co je EOSC?

EOSC je veřejně financovaná iniciativa zahájená Evropskou komisí. EOSC proto není vlastněna žádnou jednotlivou organizací nebo jednotlivcem, ale spíše jde o společné úsilí zahrnující širokou škálu zainteresovaných stran napříč vědeckou komunitou. EOSC přechází na přístup více řízený zainteresovanými stranami se sdílenou vizí, společnými cíli a doplňkovými příspěvky na evropské, národní a institucionální úrovni. EOSC není nová digitální infrastruktura.

Vizí EOSC je vytvořit "**Web of FAIR Data and Services**" pro výzkum v Evropě. Hlavní ambicí je zavedení důvěryhodné virtuální federace stávajících infrastruktur v Evropě pro ukládání, sdílení a opakované použití FAIR výstupů výzkumu napříč hranicemi a vědními obory, které se říká tzv. "Federace EOSC". To znamená federovat/propojit existující uzly datové, vědecké a elektronické infrastruktury, tak aby byly dostupné zejména Evropským výzkumníkům napříč hranicemi a disciplínami (tzv. distribuovaný systém EOSC systémů).

Federace EOSC bude rozšířena o nové doplňkové služby a nástroje, které umožní Web of FAIR Data and Related Services. To umožní snadno nalézt zpřístupnit, navzájem propojit a opakovaně použít (FAIR) výzkumná data. Důvěryhodné a udržitelné výstupy výzkumu budou dostupné v rámci vědních oborů i napříč nimi. Cílem je využít plného potenciálu výzkumných dat pro urychlení výzkumných poznatků, objevů a inovací.

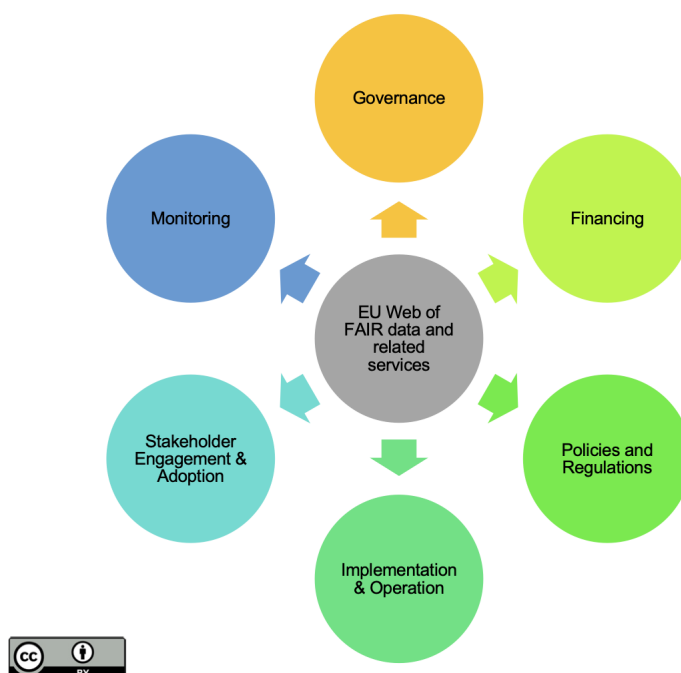
Jak toho dosáhnout? K tomu je potřeba vytvořit udržitelnou a federativní infrastrukturu umožňující otevřené sdílení vědeckých výsledků a umožnit definici standardů a vývoj nástrojů a služeb, které výzkumníkům umožní vyhledávat, zpřístupňovat, opakovaně používat a kombinovat výsledky. Ale EOSC není jen o technické implementaci. Je důležité zajistit, aby postupy a dovednosti otevřené vědy byly odměňovány, vyučovány a aby se staly "standardními postupy" ve vědeckém procesu.

Pro koho bude EOSC?

Hlavními uživateli EOSC budou zejména Evropští výzkumníci a dále inovátoři, společnosti a občané. Jednotliví výzkumníci budou mít přístup a prospěch z EOSC prostřednictvím svých stávajících institucí (např. univerzit, výzkumných ústavů, výzkumných infrastruktur, sdružení, vědeckých seskupení atd.), které budou působit jako zprostředkovatelé federovaného a multidisciplinárního prostředí, kde mohou publikovat, vyhledávat a znovu používat data, nástroje a služby pro výzkumné, inovační a vzdělávací účely.

Klíčová opatření pro jejich úspěšnou federaci EOSC:

1. Řízení
2. Financování
3. Politiky a předpisy
4. Technická implementace a provoz
5. Zapojení a přijetí zúčastněných stran
6. Monitorování

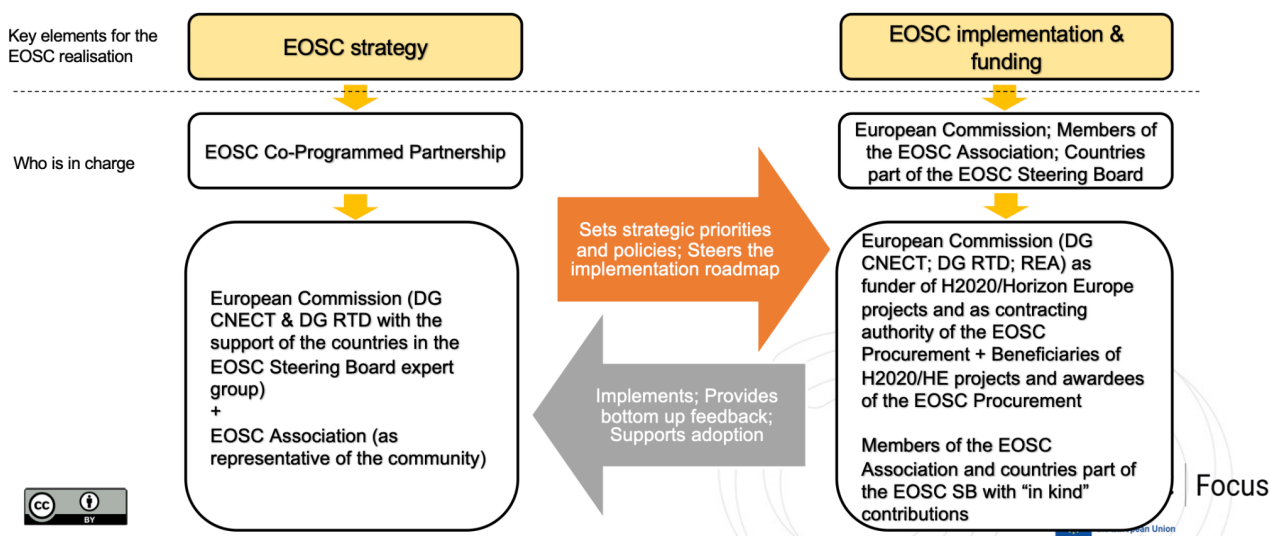
Zdroj: EOSC Asociace

1. Řízení EOSC

Komu patří EOSC? Kdo jsou aktéři součástí jejího řízení a jakou roli hrají?

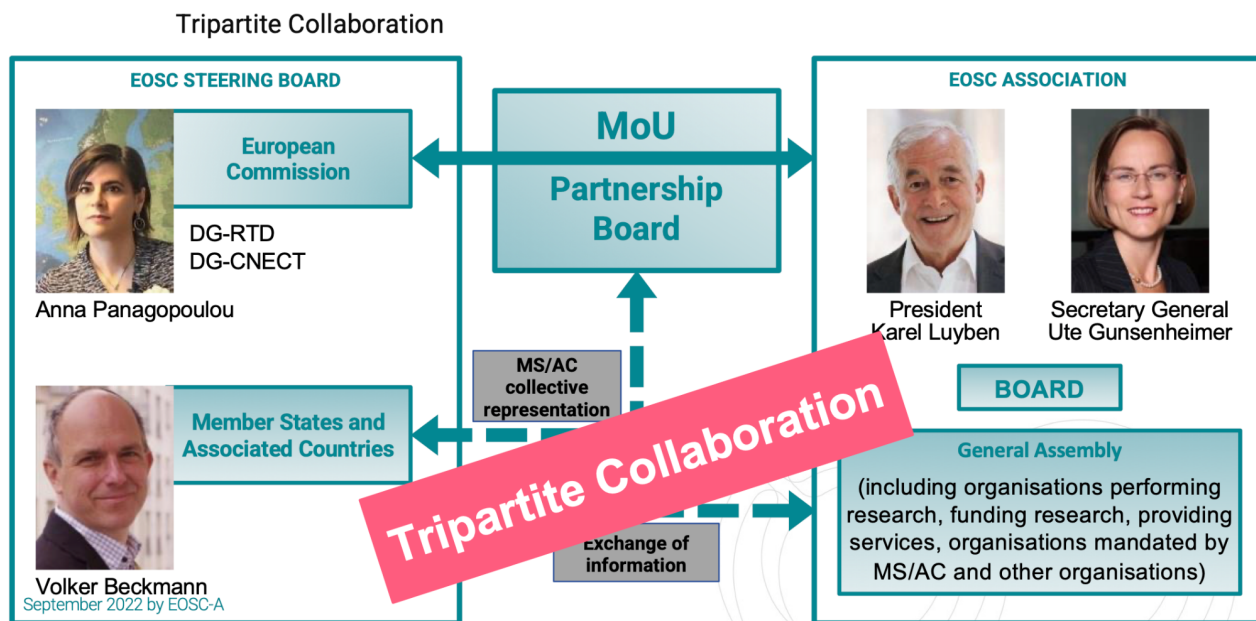
EOSC je veřejně financovaná iniciativa zahájená Evropskou komisí, výkonnou složkou EU. EOSC proto není vlastněna žádnou jednotlivou organizací nebo jednotlivcem, ale spíše jde o společné úsilí zahrnující širokou škálu zainteresovaných stran napříč vědeckou komunitou. V současnosti je vývoj EOSC je řízen v kontextu Evropského ko-programového partnerství, kde je zapojena EK s podporou zástupců členských států v Řídícím výboru EOSC a Asociace EOSC (tripartite governance). Pro realizaci EOSC je důležité nastavení strategických priorit a politik a řízení implementace. K tomu slouží Strategický plán výzkumu a inovací pro EOSC (SRIA) <https://eosc.eu/sria-mar>, který je společně vyvíjen s celou komunitou EOSC.

Klíčové prvky pro realizaci EOSC je nastavení strategických priorit a politik a řízení implementace.

Řízení EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

Současná fáze implementace (2021–2030) probíhá v kontextu evropského ko-programovaného partnerství EOSC a podle strategického plánu výzkumu a inovací (SRIA), který je společně vyvíjen s celou komunitou EOSC.

Partnerství EOSC - tripartitní spolupráce (zdroj: EOSC Asociace)

SRIA - Strategický program výzkumu a inovací pro EOSC, který definuje obecný rámec pro budoucí výzkumné, vývojové a inovační činnosti v souvislosti s evropským cloudem pro otevřenou vědu. Tento rámec bude dále rozvíjen v rámci partnerství EOSC na základě podnětů členských organizací a pracovních skupin sdružení EOSC. SRIA je zajímavá pro všechny jednotlivce a organizace, které se zajímají o EOSC nebo jsou jím ovlivněny, a to jak nyní, tak v časovém rámci programu Horizont Evropa. Patří sem organizace provádějící výzkum, poskytovatelé finančních prostředků na výzkum, poskytovatelé služeb, vládní organizace, společnosti/podniky a občané. Klíčovou zúčastněnou stranou SRIA je samozřejmě také Evropská komise, neboť se používá k informování o pracovních programech prostřednictvím víceletého plánu (MAR), který tvoří sekce 8 SRIA.

SRIA je zajímavá pro všechny jednotlivce a organizace, které se zajímají o EOSC nebo jsou jím ovlivněny, a to jak nyní, tak v časovém rámci programu Horizont Evropa. Patří sem organizace provádějící výzkum, poskytovatelé finančních prostředků na výzkum, poskytovatelé služeb, vládní organizace, společnosti/podniky a občané. Klíčovou zúčastněnou stranou SRIA je samozřejmě také Evropská komise, neboť se používá k informování o pracovních programech prostřednictvím víceletého plánu (MAR), který tvoří oddíl 8 SRIA.

2. Financování EOSC

Kdo platí EOSC a kolik?

Základní financování rozvoje EOSC se dělí do 3 fází: i) přípravná, ii) konvergentní a iii) operativní fáze. Hlavním účelem současná 2. fáze na léta 2018-2027 je podpora provádění strategických priorit stanovených ve **víceletém plánu** strategického plánu výzkumu a inovací (SRIA).

EOSC phase 1: preparatory 2018 - 2020	EOSC phase 2: convergence 2021 - 2027	EOSC phase 3: operation Post-2027
Funding instruments: H2020 calls/grants approach	Funding instruments: HE INFRAEOSC calls / grants approach EOSC Procurement In kind contributions from the EOSC Association members	Funding instruments: Under discussion
Funders: European Commission (DG CNECT; DG RTD)	Funders: European Commission (DG CNECT; DG RTD) Members of the EOSC A, countries part of the EOSC SB & other in kind contributions	Funders: Under discussion
Total funding: 350 M€	Total funding: 1 billion € (500M€ from the EC + 500M€ as in kind contributions from the EOSC Association members) + other in kind contributions	Total funding: Under discussion
Main purpose: To support the implementation strategy defined in the EOSC roadmap 2018-2020 by the European Commission	Main purpose: To support the implementation of the strategic priorities identified in the Multi Annual Roadmap 2021-2022; 2023- 2024; 2025; 2026-2027 of the Strategic Research and Innovation Agenda (SRIA)	Main purpose: To support the EOSC strategy and governance post 2027

Základní financování rozvoje EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

3. EOSC v kontextu politik a předpisů

K jakým politikám EOSC přispívá a jak?

EOSC je politickou prioritou EU a od roku 2016 pod vedením Generálního ředitelství pro vědu a výzkum (DG RTD) a Generálního ředitelství pro komunikační sítě, obsah a technologie (DG CNECT). Rada EU uznala EOSC mezi 20 prioritními akcemi politické agendy 2022–2024 Evropského výzkumného prostoru (ERA) se specifickým cílem podpořit postupy otevřené vědy v Evropě. EOSC je také uznáván jako „**datový prostor pro vědu, výzkum a inovace**“, který bude plně propojen s ostatními sektorovými datovými prostory definovanými v Evropské strategii pro data. Více na [webových stránkách EK](#).

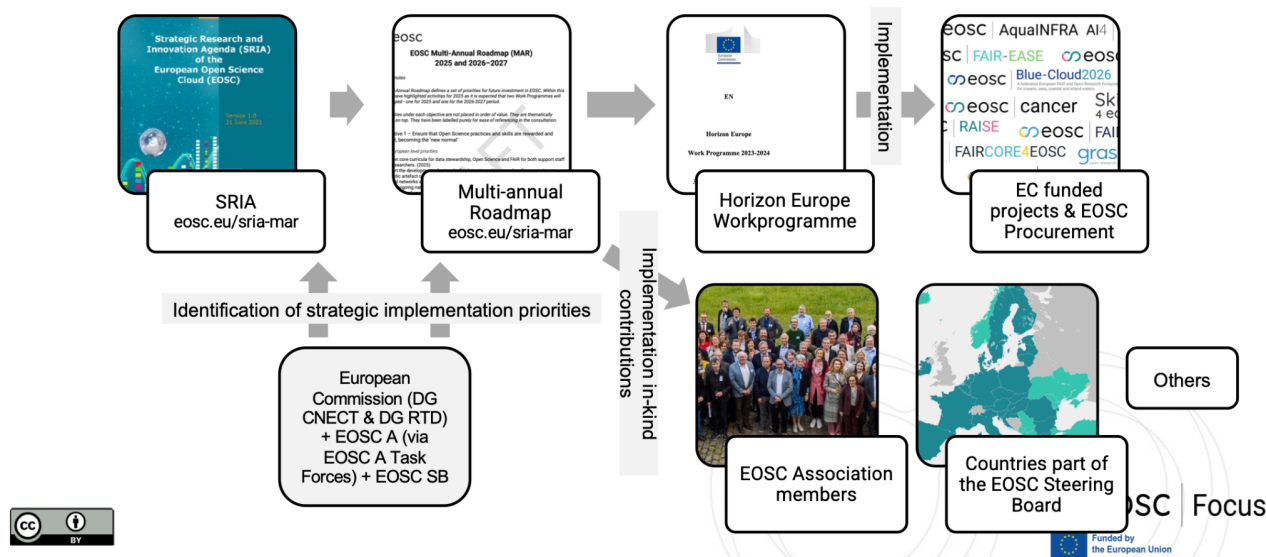
European Data Strategy - Commission Staff Working Document on Common European Data Spaces (SWD(2022)45). - European Data Governance Act	Other ERA Policy Agenda priority actions (2022 – 2024) - Data legislative framework for research - Reform of Research Assessment - Research Infrastructures - International cooperation - Green/digital transition - etc.
Open Science Policies 2016: Council Conclusions on the 'Transition Towards an Open Science System' 2018: EC Recommendation on 'Access to and Preservation of Scientific Information' 2020: EC Communication on the 'New ERA' 2021: Council Recommendation on a 'Pact for R&I in Europe' 2021: Council Conclusions on the 'Future Governance of the ERA' including the 'ERA Policy Agenda' 2022: Council Conclusions on 'Research Assessment and Implementation of Open Science'	EU Missions in Horizon Europe Adaptation to Climate Change: support at least 150 European regions and communities to become climate resilient by 2030 Cancer: working with Europe's Beating Cancer Plan to improve the lives of more than 3 million people by 2030 through prevention, cure and solutions to live longer and better Restore our Ocean and Waters by 2030

Relevantní politiky a předpisy EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

4. Implementace a provoz EOSC

Jak je EOSC implementován a provozován? Hlavní oblasti realizace. Co je MVE? MVE vs EOSC EU uzel.

Minimálně do roku 2028 bude implementace EOSC probíhat prostřednictvím projektů financovaných EK, veřejných zakázek EOSC a věcných příspěvků (od členů Asociace EOSC, zemí, které jsou součástí Řídícího výboru EOSC a dalších).

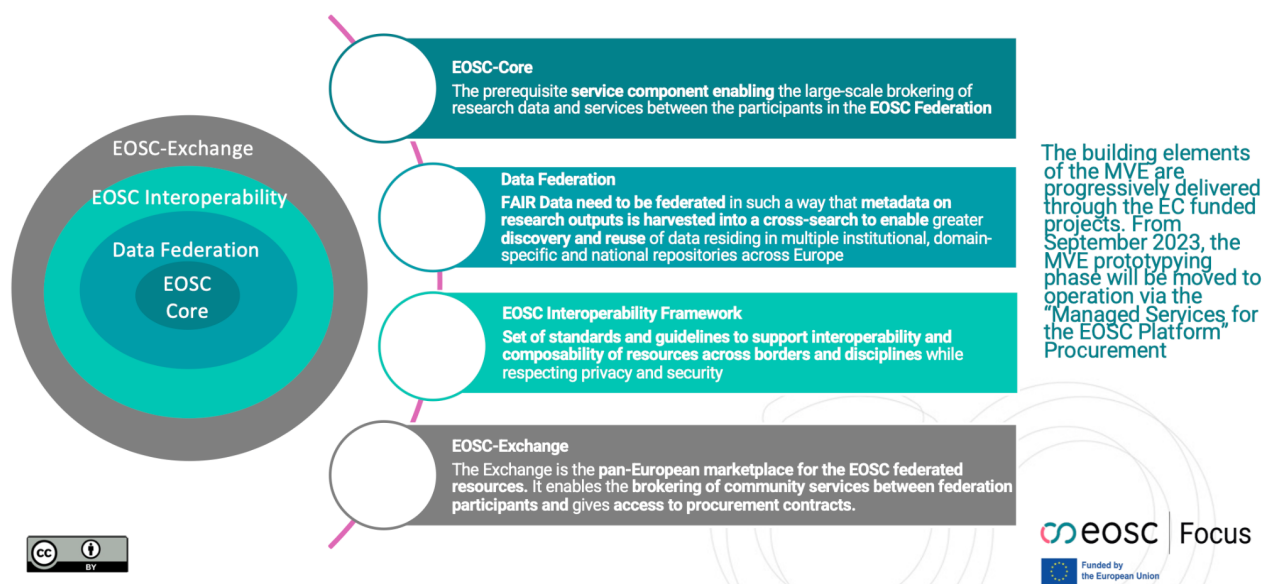
Implementace EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

SRIA identifikuje 14 oblastí akcí považovaných za klíčové pro nasazení ekosystému EOSC.

Hlavní oblasti realizace:

- A1. Identifikátory
- AA2. Metadata a ontologie
- AA3. FAIR metriky a certifikace
- AA4. AAI
- AA5. Uživatelská prostředí
- AA6. Prostedí poskytovatele prostředků
- AA7. Rámec EOSC interoperability
- AA8. Pravidla účasti
- AA9. Monitorování prostředí
- AA10. Modely financování
- AA13. Sdělení
- AA11. Dovednosti a školení
- AA12. Odměny a uznání
- AA14. Rozšíření do veřejného a soukromého sektoru a globální

Výsledky pocházející z různých oblastí implementace a přispívají ke zřízení minima pro realizaci EOSC (MVE - Minimum Viable EOSC). Jednotlivé prvky MVE jsou postupně dodávány prostřednictvím projektů financovaných EU. MVE budou plnit hlavní cíle SRIA a bude poskytovat funkční podporu Otevřené vědě v Evropě. MVE se skládá ze čtyř komponent:

MVE - Minimum pro uskutečnitelný EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

MVE versus EOSC EU uzel

Uzel EOSC EU je sdružujícím prvkem minimální sady pro EOSC (MVE).

- Pořízení „Managed Services for the EOSC Platform“ odkazuje na „Evropský uzel EOSC“
- Evropský uzel EOSC lze považovat za evropsky centrálně financovanou instanci MVE.
- Evropský uzel EOSC umožní federaci stávajících uzlů datové, výzkumné a elektronické infrastruktury fungujících na institucionální, národní, regionální, celoevropské a tematické úrovni.
- Evropský uzel EOSC bude funkční do konce roku 2023 a bude zahrnovat minimální set komponentů MVE nezbytných k tomu, aby umožnila federaci EOSC.
- V budoucnu budou probíhat výzkumné a vývojové projekty zaměřené na vývoj a prototypování nových prvků podporujících vývoj nástrojů umožňujících federaci.

5. Zapojení do EOSC a přijetí zúčastněných stran

Co přináší EOSC různým zúčastněným stranám? Zapojení do EOSC v zemích? Jaké jsou strategické iniciativy pro EOSC?

Proč potřebujeme EOSC?

1. Usnadní spolupráci a podpoří kulturní změny v celém výzkumném ekosystému.
2. Zlepší kvalita a produktivita vědy.
3. Podpoří mezioborový výzkum potřebný k řešení společenských a globálních výzev
4. Usnadní reprodukovatelnost a rovněž zajistí dlouhodobé uchování a dlouhodobou dostupnost těchto výzkumných dat a nástrojů.
5. Poskytne ideální základ pro vybudování široké škály nových inovativních služeb s přidanou hodnotou, čímž podpoří inovace.

Pro zapojení zainteresovaných stran do EOSC, záleží na typu organizace, jejich poslání a prioritách. Každá zúčastněná strana plní jinou roli, má jiné potřeby a cíle čeho chce dosáhnout. Možností je jak se angažovat je několik.

	User	Intermediary to engage the users	Co-developer	Data / Service Provider	Federation enabler	Policy maker	Funder	Supporter*
Researchers	x		x	x				x
RPOs (e.g. Universities, Research Institutes, HEIs, Libraries)	x	x	x	x	x			x
National, Regional, EU RFOs (e.g. EC, Ministries for Research, etc)	x	x	x	x		x	x	x
National, Regional, EU Research Infrastructures	x	x	x	x	x			x
National, Regional, EU e-Infrastructures	x	x	x	x	x			x
National, Regional, EU Data Infrastructures	x	x	x	x	x			x
Commercial entities	x		x	x	x			x
H2020 / HE projects	x		x	x	x			x
....								

* Trainers, Experts, Research Support Staff, Dissemination and Outreach managers, etc.

Více zainteresovaných stran, více rolí v EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

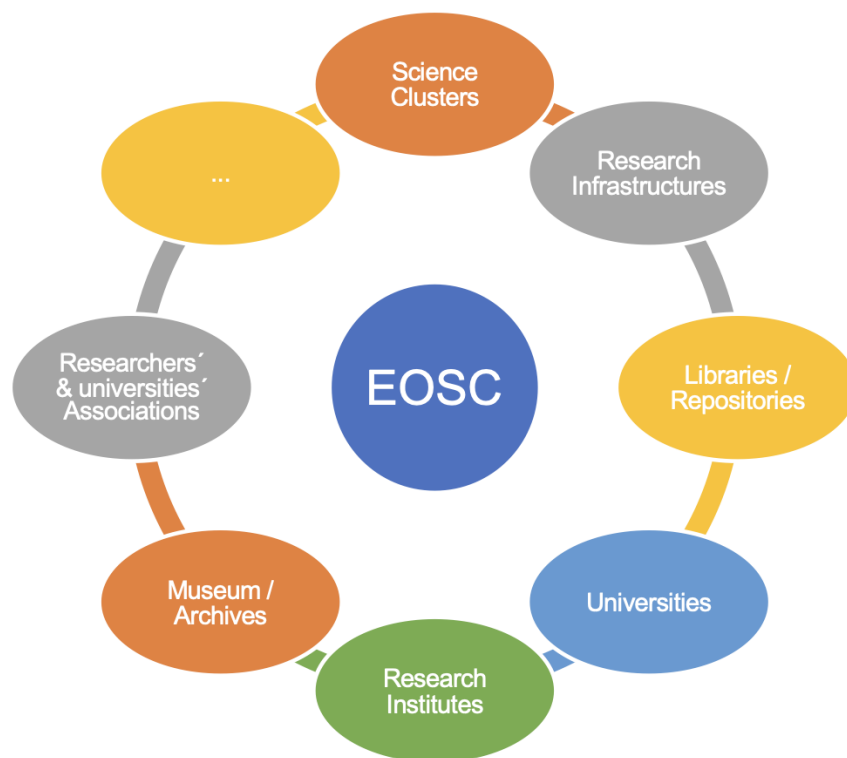
V závislosti na tom, co je hlavním zájmem zainteresované organizace (vývoj EOSC, provoz, správa) se důvody a způsob zapojení do EOSC mohou výrazně změnit.

EOSC development	EOSC operation	EOSC governance
Researcher perspective: Test the MVE; provide feedback and requirements; co-develop solutions that will enrich EOSC in the future; influence the direction of some developments;	Researcher perspective: Access the resources made available via the EOSC federation	Researcher perspective: Ensure that the user perspective is taken into account
Provider perspective: Test the MVE; provide feedback and requirements; contribute to and test the federation; expose data/services; influence the direction of some developments; co-develop solutions that will enrich EOSC in the future	Provider perspective: Provide services / resources; Operate an EOSC node; Increase the offering for the customers; promote services in EOSC	Provider perspective: Ensure the provider perspective is taken into account

Konkrétní možnosti zapojení stakeholderů do EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

Zprostředkovatelé, jako hlavní kanály směrem k uživatelům, mají zásadní úlohu:

- oslovit výzkumné pracovníky
- řídit kulturní změnu stimulovanou EOSC
- podporovat přijetí dat Web of FAIR a souvisejících služeb
- vzdělávat a podporovat výzkumné pracovníky při přechodu na EOSC
- komunikovat o výhodách EOSC

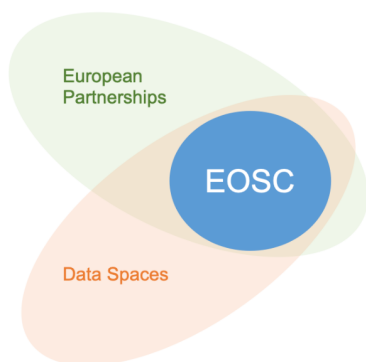

Kategorie hlavních aktérů zprostředkovávající EOSC (Zdroj: EOSC Asociace)

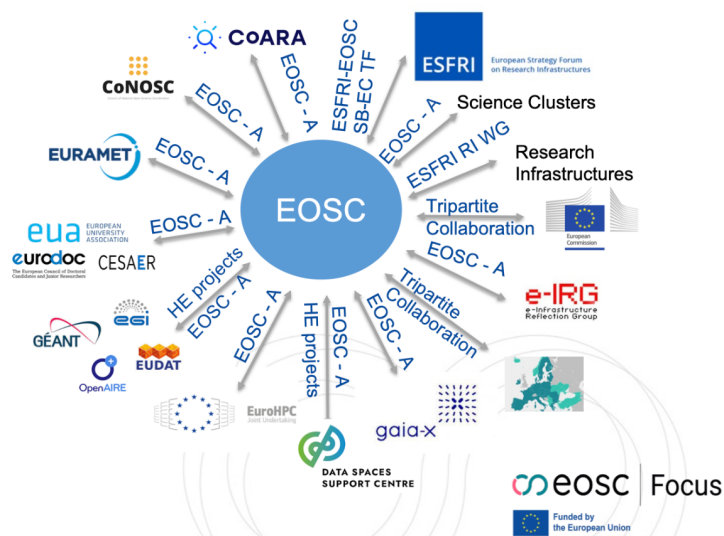
V mnoha evropských zemích existují různé kanály pro zapojení do EOSC:

- členové Řídícího výboru EOSC, expertní skupiny EK složené ze zástupců členských států EU a přidružených zemí;
- EOSC pověřená organizace, (tj. organizace jmenované vládami, aby zastupovaly zemi v Asociaci EOSC;
- Další členové a pozorovatelé Asociace EOSC;
- Příjemci z projektů H2020 a HE;
- Datové a výzkumné infrastruktury, uzly e- infrastruktury aktivní v EOSC

- EOSC is one of the Horizon Europe Partnerships;
- EOSC is one of the emerging Data Spaces

- EOSC in the European Data Strategy landscape

EOSC v širším mezinárodním kontextu (Zdroj: EOSC Asociace)

6. Monitorování EOSC

Proč monitorovat EOSC a jak?

Monitorování je nástroj k zajištění pokroku směrem k cílům partnerství EOSC. Všechna partnerství Horizont Europe musí formulovat referenční monitorovací rámec založený na obecných, specifických a operačních cílech jejich strategických plánů, což umožní sledovat pokrok směrem k dosažení konkrétních cílů partnerství.

Monitorovací rámec partnerství EOSC podává zprávy o (co kdo monitoruje):

- Řídící výbor EOSC - Připravenost zemí na EOSC
- Asociace EOSC - Průběh implementace partnerství (Monitoring KPI)
- Asociace EOSC - Finanční a věcný příspěvek členů Asociace EOSC (Plán doplňkových činností, tzv. Additional Activity Plan - AAP)
- Dále se monitorují Politiky relevantní pro ekosystém EOSC

Co dál? Nadcházející milníky pro EOSC

Financování

- Výzvy INFRAEOSC 2024 (uzávěrka březen 2024)
- Výzvy INFRAEOSC 2025
- Výzvy INFRAEOSC 2026–2027

Technická realizace

- Priority implementace 2025 --> MAR 2025 (červen 2023)
- Výsledky INFRAEOSC 07 --> červen 2023
- Budoucí výsledky EOSC / Provoz nákupu EOSC --> září 2023
- Priority implementace 2026–2027 --> MAR 2026–2027 (TBD)
- Výsledky INFRAEOSC 2021-2022-2023 – průběžně
- SRIA V2.0 (prosinec 2024)

Řízení

- Identifikace modelu řízení EOSC po roce 2027 --> prosinec 2023
- Nastavení řízení 2027 --> leden 2024 – prosinec 2027

Události

- Symposium EOSC 2023, 20.–22. září 2023 (symposium23.eoscfuture.eu/)
- Národní tripartitní akce a další akce (eosc.eu/events)